

UNIVERSITĀTES

AVĪZE

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 1922.g. 25. septembra

1991.g.maijs

SPECIĀLIZDEVUMS

Maksā 0,94 rbļ.(ārpus LU 1.19 rbļ.)

Kas nojauš, ka ejot,
šķiet, kustas kājas, jau
ir gēnijs.
Primārais ir apziņa.
Ieiesim. Nāk rudens.
Visi siekalainie idioti
siekalojas. Daži pie tam
raksta. Citi atkal lasa -
garīgais gavēnis. Ja
domu plūdums ir tik
stulbs, tas noteikti
jāpieraksta. Velni
uzbrūk. Daži ir
devušies ziemas
miegā, mēs esam ceļā.
Jāuzņem ātrums.
Visvieglāk dzīvot
mirušajiem, tad dzīve
kļūst par notikumu.
Atlaista bremze un
mēs atkal jūtamies kā
iznīcinājuši pašu radīto
visumu. Tā nav
dilemma, tā ir
cukurbiete. Dālderu
kanna ir jāpiepilda ar
dālderiem. Mūsu
nežēlība ir pašmērķis
un centrālais darbības
dzinulis. Ar jūsu
svētību. Mēs esam no
dažādām partijām, bet
paēdis revolucionārs ir
laimīgs revolucionārs.
Cūcisks fenomens, bet
dzejā ir divas Lielas
Sirdis, un nav
atpakaļceļa. Tas esi tu,
kas paņemts uz āķa.
Garīgas grūtības kā

BASKĀJE dzeja

faktu izkropļojums.
Vēlot veiksmi tiem, kas
pastāv šodienai. Ir
atklāts Trešais Jā uz
pievemtām vagona
trepiņiem. Gatavojies,
varbūt te ir ziņa. Varbūt
nav. Mēs baidāmies būt
pavisam, bet
neбайдāmies aizvainot.
Ne visi. Tikai ezītis
miglā un izslaukts
zirgs. Tā it kā nebūtu
mūsu atdzimšanas
partijas atdzimšana.
Varbūt kapakmens ir
novelts un varbūt kaut
kas arī augšāmcelsies.
Kā jau tas dažkārt
gadās. Jā ir dzeja, ir
evolūcijas spirāles
revolūcija. Velna
kārdināšana.
Nabagmājas ideoloģija
un kaisle. Pēc vēl vienas
pastardienas, kur
izrādītos, ka Kristus ir
viltus Praviētis un
Aurora izšautu otru
reizi. Vai kā citādi.
Metodiski norādījumi
dzejas aktam.Zarnu
traktam.
Dzimumfaktam. Tā ir.
Un mēs paliksim. Kā
pupa augsim. Praviēšu
pilnsapulce ir runājusi.
Kopsimies nu. Nabaga
cilvēkus taču māna.

LINARDS ZOLNEROVČS

tik skumjām piederīgs tik viņās brīvs
caur tām ar pasauli šuo saderīgs
vien bezgalīgā kritienā es varu pasmaidīt

vien nerimstuošās dziļās slāpēs tuopu
kad atmests viss kad beidzuot skanu dzīvs
vien bezgalīgā tukšumā es spēju pasmaidīt

caur tumsu tumsā vārdiem iesvaidīts
un gaismu taustuošs tevī uzziedējis
es visu atradis un devis pasmaidīšu

atkal jūnijs caur mani skrien
un piederējis vēl neesmu nevienam
arī tev arī krēslas vējam
kad pelduos vakardienā kas pēkšņi ir atnākusi
kur eži pukšķ pirmsausas miegā
mēs mīļuma adatainie juo citu bruņu jau nav
tikai klāties un pāri un ziedēt
un sarecēt zieduos

vai mana dzīve ir upuris
vai veltīga puszvaigžņu dzīsa?
mūžīgais vērdiņš kuo niekus pirkt
debesu inflācijā?

putekļu nuotrauķšana
nuo aizzīmuoguotām skruopstām
vai atvērta grāmata
aklā svinuošās ruokās?

tikkuo šai pasaulē ienācis
es raisuos vaļā nuo tās
es jūtuos kā vientuļa šķemba
kuo sprāgstuot atstājis kāds
mani ir caurbjuošs trieciens
mani ir sastingums
man ātrāk ir jāsarūšē
tas nuoticis ir jau pirms mums

un nuoplautā zāle kļūs siens
savā pulkā tā augšāmcelsies
tu atļauj: es palikšu viens
nezīnuot sākuos vai beidzuos
un sārtā švika uz mana kakla
tā atvērsies vai tā dzīs
neviens jau nezīn vai dzīvuo
un nejautā kad ir brīvs

mēmumā pret tavu dvēseli
kas viļņiem nāk
kā mēness pāri jūrai

man ļautā pirmreizībā
tuvāk tuvāk
klust krasta akmeņi
kūst glāstuot ruoka

cik dzīvju es tās nenuoliedzu
tās nuokalušas ceļu
un gadsimti kā atspulgi
ir viņās
šeit
tu esi gredzens
kuram caurslid lakats
un atkal izklājas
mans tagadnības raksts

un inalduos atminuošs
un silduošs vēstuošs
zelts
zeļ mani kalt

vēl man šī zemīte
nuo kāju pamesla
par gaismu jāiesvēta
vēl jāiemāca liduot dažī strausi
un jāpieņem gan miers gan gausums
ar kādu patiesība vīstās
nuo manis manim parādīties

lai maize dienīškā
tuop dievmaizē ik dienas

snieguogas ķirši
neuzzied vienā laikā

šķīstuot san ķiršuogas
saldā svelmē

snieguogas tā ir briesmīgi skaista nāve
nuoslēgties baltā aplī
sagriezties virpuli būt

snieguogas ķirši uz viena zara

palags uz tava krūšu gala
smēķētāji pie sālsezera
punkti aiz burtiem pē em ē
albinie vilki
sala plankumi tavā sārtajā sejā
rīsa graudiņi saulrieta pamalē

tavi nenormāli baltie zuobi
steka šķēli kas pluosa

snieguogas ķirši

vēl aiz pasaules vārtiem
zāle atceras mūs
tikai pieskāries rētainam krustam
es zināšu - mīlu jūs

aiz bezdibeņa mani ķers vēsa šalts
būt jūsu vidū un milēt
ar ledu apkaltam

tai vārdū mājkuokli
kā nuomīršanu gaiduot
suns ievīlcies
lai pestīšanu gūtu
tik tavā skruopstām nuotīritā

durvjupriekšā

tik pārņemuošī siltā sniega ziedēšanā
tur sausuos vītuoluos tu nuoskumusi Māra
es jumju pasauli zem tava vārda

Atklāsme

es planēju brīvajā kritienā un domāju
par sienas pulksteņa sistajām stundām
kas atbalsojās ausīs un izsauc sen
gaisu asociācijas un tēlus un melus un
visādus citādus jūtu palus

līdz ieduros ar galvu zemē un nolemju
ka gravitācijas spēks ir visnoturīgākās
jūtas pasaulē.

◆◆
VIŅI steigšus sasaldē plānu
jūtu ledutiņu un
metas slidot,
nedomādami par sekām

REM. Divu dvēseļu savstarpējās berzes
rezultātā var rasties pat -
vajīgas vibrācijas
kas savukārt izraisa elementu
nekontrolējamu sabrukšanu.

*
Ainavas polsterētas aizrāpo gar aciem
es stāvu pasaules krustcelēs un
samierinoši vēroju, kā debesis
šaujas mūsu un jūsu cerības un
krakšķēdamas krīt atpakaļ

**
par noziegumiem izdarītiem un neizdarītiem
es denuncēju sevi sirdsapziņai - tā
nolasa man sprediķi greznu un
es pamācoši nosarkstu

***
es sevi teorētiski izplaukāju un
praktiski novelku pagātnei kā
švits smokingu un esmu vīrs
bez pagātnes esmu
septembra emigrants

◆◆
Rokām un
kājām apķēris pupas
stublāju
sparīgi trencos debesus

bet pie
debesu duravām
cedeļi ka

trešo dēlu konkurss
jau noslēdzies.

◆◆
Tautsaimniecības
grandiozo
panākumu apstulbināts,
sēžu kanālmalā
par meditācijas objektu
ņemdam
kreisās kājas
lielo ikšķi

tā joprojām

saglabādams ticību
cilvēka
funkcionālajām iespējām.

◆◆
Ja apvērsums caurkritis,
mēs piebāzīsim kabatas
ar cerīgi ziliem burbuļiem un
sociālpolitisku vēju rauti,
pazudīsim aiz apvāršņa,
lai no turienes vadītu
apvērsumu —

◆◆
kādu dien
sijādams pelavas
atronu mazu alpaka zvaigznīti
Dieviņtētiņ! smeju es
tā tak mana pirmā mīlestība!

un žvidzinu to
iekš pagātnes čūkslājiem.

◆◆

ANDREJS ILJIČUKS

◆◆
mana vēlēšanās būt vienam ir liela -
ieradumus savus noslicinu un
draugiem aizsūtu vēstules
"esmu miris - bye bye"

negaisa naktis vēroju paslepus kā
raganas ābeļdārzā sadala ietekmes
sfēras

◆◆
Novērtējis abstraktos kritērijus
secinu ka
esmu piemilīgs atkritums.

◆◆
O Freunde!
Varu paziņot priecīgu vēsti!
Tuvojas apokalipse!

Šis virkņējums bija iecerēts kā
kaut kas priekpilns un tādēļ -

Pavēries apkārt tu ieraugi
tantuku ar lupatās ietītām kājām ak nē
viņa nezmējas tāds majestātisks
"Mercedes" ļoti pašapzinīgi aizripi
viņa lēnām klimst pa centru un iemet
aci pa lāgam kādā miskastē un tirgus
ēstūzi
bailīgi paņem atstātu cisiņa galu.
Tādi mēs visi - ja ne ārēji tad vismaz
iekšēji gan -
vai tas nav iemesls gavilēm?

PI E JŪRAS
VIENNER VIENS

RŪTA MEŽAVILKA

DURVIS IR
VALA

dedzināšana:

sveloša zudību jausma:
zūd vispirms vārdi
tad sejas un
saule kļūst pretīgi tieva, saraucas pavisam
pavisam smilkstoši sika un
sic kā maitāta lampa
skaņa peld un stieg kā vatē
arvien lēnāk

arvien tālāk
tālāk pavisam tālu tālāk
atmiņa
tricošs diedziņš smalcinš
tūliņ trūks
tūliņ pārtrūks un
kas būs pēc tam nezinu
es atvados

1990.

◆◆

Esmu nošķirta sala. Plaša un
maiga ir jūra, kur es mītu. Katru
gadu tā atnes vienu mirušu kuģi un
dāvina man.

◆◆

saulgriezī
sauli sagrieza
uz pusi kā
pankūku dzeltenu
viena puse
uzlēca gaisā
otra
noslika jūrā

1991.

◆◆

novembris.
nekas, bērniņ, nekas
mašinas uz ielas
šņāc nu, troksni taisa.
(kādi vārdi spēš pacelt to pelēko
smago skaņu
augšup)

šodien
romantisma beigas.
piezvanīja pirmā milestība
vēsā balsi pajautāja:
kā iet.

skaisti. skaisti.
ļoti. skaisti.

1990.

◆◆

vēl viena tumsa
ņudz pilna veidoties gribosu
vārdu
grimstu kā atvarā zivs
pilna kārigu vēlmju
iededzu gaismu un
vārdi pateica sveiki
tu esi laba bet pagaidām lieka

skatos uz lampu - tiešām
forsā. re kā spīd

1991. 24. 03.

◆◆

sašķidusi pasaule
kuru lausku paņēmu
visas sāp

pēcskumju laiks
manā vietā raud
mākoņi

nesaki neko, svešais
ej prom

◆◆

izveidot pasauli
no betona gabaliņiem
salipināt
ērmīgu sētu ērmīgam bērnodārzam
lai tur
zem depresiviem spilveniem
joprojām sildītos
mazie naivie
sapniši

1991.

◆◆

slēgi bez izteiksmes kādas smīn
par gaismu - kā tā triecas logos
tukša seja ir šī māja
pagaidām tukša
(aplis: ne iekšā tikt ne ārā)
bet iekšā uz skapja tup šizofrēnija un
uzjautrinās. protams, protams
es smejos,
man vēl daudz kas smejams
daudz apsmejams pirms atvados
melns rūķītis iet ap māju
tek pa apli un skaita
baigi nopietni skaita

◆◆

Mazs mazs SKAPĪTIS.
Tur iekšā kaut kas ir
(bijis) varbūt.
Aizkustinoši mazām kājiņām un
balti krāsots.
Kā... ir sasprēgājusi un lobās.
Plēksnēs.
Kuras birst kā jau plēksnes un tas
liek domāt par
pamestību.

◆◆

kāpnes
katrs nākošais pakāpiens - sauja smilšu
kā aklai vistai
jāizknābā tas īstais grauds
bet debesis deg

◆◆

gulbju valstībā
divi bezprātīgie
iegāja
un atsedza sejas

◆◆

vājprāta murgos
atrasta dzīves jēga
krūzīte tējas

◆◆

traks suns gaudo mēnesnīcā
kaila japāņu meitene
neizsakāmi baltiem zobiem
viņam piebalso

◆◆

istabā ielidoja tauriņš
nobļāvās:
Rot Front!
un aizlidoja

◆◆

skaistas meitenes
kafiju iedzer un skumst
vienatnē smeļos

◆◆

saldi aizmidzis
trakomājas sanitārs
Saules pilsēta

◆◆

kļuva nelabi
noliecies ilgi vēmu
skanēja Himna

◆◆

tas ir tavs vectēvs
urīnu nesaturošs
runīgs pēc suņa

◆◆

viltus pravieši dzied
zvaniņš skan un tā tīlāk
bet tā kunga lētākā propaganda
ka pēc visgarākās nakts nākot diena

◆◆

vecs botāniķis
stāsta sievai par darbu
magones zied

◆◆

cilvēks bez vēnām
kara ceļa galā
kur sākas varavīksne

◆◆

uz garīgi nepilnvērtīgo
bērnu internāta atejas sienas
neveiklā rokrakstā rakstīts
miers virs zemes
un cilvēkiem labs prāts

◆◆

nāk pasaules gals
neaizkavējiet mani
man jālido

◆◆

izbijušas balsis
kaut kur zem kājām
klusī šalc priedes
un smaržo pēc svaigas smilts

-----
apsolitā zeme

◆◆

kāds atkal izziņo
trauksmi
deg
uguns apņēmot visu
redziet
es attaisnojos
es dedzinu jūsu mājas
lai dabūtu kaudzi pelnu
ko kaisīt uz galvas
kad sagribas padzīt
velnu

◆◆

baznīcu zvanu iezvanīts
pēc asinīm smaržojošs
rīts
caurauž dzīves pozīciju
ticēt visam un neticēt
nekam

◆◆

eiforijas iespaidā
atklājās dzīves jēga
banālais absurds

◆◆

vienkarši ieklausies
kā gavilē vista

KASPARS SIDERS

kad eņģeļi to apsveic
ar kārtējo balto olu

◆◆

es esmu naktssargs
es sargāju nakti no jums
tu mani labi pazīsti
un sauc tajā vārdā
kas tev vislabāk patīk
kurā tu dažreiz vēlies
lai sauktu tevi

◆◆

mūsu upe ir sekla, bet strauja
un krasti tai baigi stāvi
bīstamu krāču un dzelmju papildnam
mūsu upē peldēties neiesaku

◆◆

slikts drēbnieks
koka mēteli šuva
aizmirsu piesūt pogas
aizmirsu pielikt sāli
aizmirsu uzlikt šlipsi
nu kur tādu ancuku liksi

~~TA~~ TĀ GABĀS

ANDRA PŪCE

◆◆
malkot sevi kā kafiju
tumšu karstu un vāju
un tevi kā pienu
lēnām liet klāt
it kā kristu sniegs

◆◆
skaties kā jūra aizpeld projām
neguli neguli saņemies kod
ūdenī zivis nāras krūtīs
visā kas aizpeld negribot
kod laikā tvaikā un dūmos
iekod dialektikai štilbos

◆◆
mans nespēks
kā sabraukta
baloža spārns
vējā plivinas
un atceras
visus lidojumus
sulīgo muskuļu
audu dziesmas
cenšoties restaurēt
katras riepas
pieskāriena brīdi
nelūdzot žēlastību
taksišu šoferiem
mans nespēks
kā sabraukta
baloža spārns
ieplūdis asfaltā
drūmā un lietainā
vasaras dienā
ūdeņainas liesmas
vecu akvareli
sadedzinās

◆◆
Skaņdarbs čellam,
vijolei un flautai
tukšumā,
kuru, starpcitu,
pacieš daba.
Skaņdarbs čellam,
obojai un klavierēm
un manai balsij
svešā izpildījumā.
Skaņdarbs lūpām,
maizei un svecei.
Skaņdarbs pildspalvai
saksofona fonā
vējainā magoņu laukā.
Skaņdarbs patiesībai
un providencei
si minorā.
Skaņdarbs skaņdarbam,
bezgalībai un tējai
brīvā interpretācijā.
Skaņdarbs skumjām,
kaktusam un vienam skūpstam,
atkaņots vēl pirms lielās

katastrofas ar plūdiem un
meteoritiem, uz divām
cukura karotītēm,
svītrainā arābu halātā
svītrainā kā kaņepju sviests.
Skaņdarbs mikipelei un
pilnīgi kļūdainai uztverei
objekta izpildījumā.

◆◆
ši burka plīst
un krējums list
uz nokaitētas pieres
balts krējums vijas
starp kāju pirkstiem
kā vēsas melodijas
izkūst rozīņu turza
tā uz netiras grīdas
paliēk manas krējuma pēdas
dzeltenbaltas ar rozīnēm

◆◆
putēni
izjūtot Sahāru
kurā nav būts
krāsns blāzmas vibrācijas
ietekmē pārplīsa rūts
bet pulkstenis to nemanīja
jo slapjas pagaļes rīja
kad mēness kā emocija
tai jaunajā plaīsā lija
lēni apsnīga vilnas dzija
un aizsala tautiska melodija
ko resna vecīņa brēca
uguns par visu
viennozīmīgi rēca
kā bez prāta

◆◆
atverās kaķa acis
durvis uz mirdzumu tumsā
ritmiski šūpojās vējā
pakārtā kaķa acis
lidoja gludeklis
iekrita rozēs kā rasa
saldumu traūkā
juka un samaisījās
tabletes riekti naktis
limuzīni glāsti konfektes
olas skursteņi u.t.t.

ALEKSANDRS NIKLASS

◆◆
 Divaina spēle,
 to spēlē tikai nakti.
 Es izeju uz ielas,
 un klistu
 gar namiem
 kuros cilvēki mīt.
 Pa logiem krit
 sastingušas frāzes,
 kritot no astotā
 vai varbūt no divpadsmitā
 tās paspēj sasalt.

Ši divainā spēle,
 es krāju vārdu spļāvienus.
 Jūs esat pārsteigti?
 Tad ziniet,
 no kādiem mēsliem
 piedzimst dzeja.

◆◆
 mēs klusējam
 vārdi
 kopā ar putniem
 aizlidoja uz dienvidiem
 lai vairs neatgrieztos
 ziema
 mēs klusējam
 bet mākoņi virs galvas
 nez kāpēc kļuvuši oranži
 nav saules
 mēness
 laika
 nav nekā
 izņemot mūs
 mēs klusējam...

◆◆
 Parkā
 rudenī
 nobirušās kļavu lapas,
 kā kritušas zvaigznes,
 cik gan daudz zvaigžņu
 mēs esam ieminuši zemē.
 Nedomā
 ka mēs pa zemi staigājam.
 Patiesībā,
 mēs staigājam
 pa zvaigznēm.

◆◆
 Tu nāci no rudens
 ar atvadu piegaršu uz lūpām.

Vēja norautās lapas,
 atvadās no kociem,
 un aizlido
 preti ziemeļiem.

Vientulība. Sals. Tukšums.
 Ziema,
 un atvadu piegarša
 Tev uz lūpām.

◆◆
 saule
 dzeltena
 kā siera ritulis
 tuvojās rietam
 viņš bija patiess
 nogriezdamš sev ausi

◆◆
 barbari
 ordām tie soļo
 pār bērnu raudām
 pēc viņiem paliek
 izlaupītas pilsētas
 sagrautas civilizācijas
 un dažreiz
 Milosas Venēra

◆◆
 Rītausma. Lietus. Sētnieks
 kas slauka lapas

papīrišus
 un citus sikumus,
 spēlē man rīta blūzu.
 Dzerot kafiju,
 es cenšos sasist pulksteni.
 Diemžēl
 laiks nemainās,
 tikai nedaudz attālinās.
 Atvadas no pagātnes
 līdzīgas
 tagadnes bērēm.
 Nosodīts mīlēt,
 nelūdzu apžēlošanu.
 Esmu laimīgs
 septiņos no rīta
 pie sienas
 mani nošauj mīlestība

No krievu val. tulkojis K. Siders

